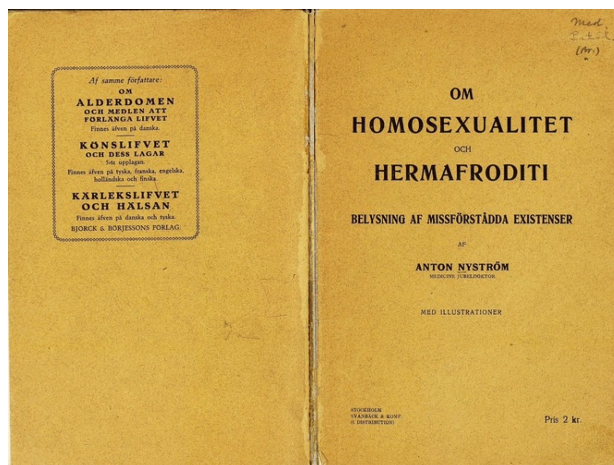

Om Homosexualitet och Hermafroditi.

Belysning av missförstådda existenser

AF

Anton Nyström

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk av **Anton Nyström** (1842-1931) har digitaliserats 2015 av Kungliga Biblioteket i Stockholm och anpassats för Projekt Runeberg i november 2016 av Ralph E.

OM

HOMOSEXUALITET

OCH

HERMAFRODITI

BELYSNING AF MISSFÖRSTÅDDA EXISTENSER

AF

ANTON NYSTRÖM

MEDICINE JUBELDOKTOR

MED ILLUSTRATIONER

STOCKHOLM SVANBÄCK åc KOMP. (I DISTRIBUTION)

Pris 2 kr.OM

HOMOSEXUALITET

OCH

HERMAFRODITI

BELYSNING AF MISSFÖRSTÅDDA EXISTENSER

AF

ANTON NYSTRÖM

MED ILLUSTRATIONER

STOCKHOLM

SVANBÄCK a KOMP. (I DISTRIBUTION)STOCKHOLM 1919

O. L. SVANBACKS BOKTRYCKERII:sta kapitlet.

HOMOSEXUALITETEN

INFÖR VETENSKAPEN OCH LAGEN.

Med homosextiell (af homos = lika) menas en person, som har sexuell eller erotisk dragning endast till sitt eget kön, men har erotisk motvilja för det andra könet, i motsats till den heterosexuelle (af heteros = olika), hvilken erotiskt drages endast till det andra könet. Somliga kunna emellertid vara såväl homosexuella som heterosexuella, eller bisexuella, fast de vanligen äro mera det ena eller det andra.

Här afses främst den äkta, medfödda eller originära homosexualiteten, som i allmänhet visar sig redan i unga år, barna-eller ynglinga-åren. En något olika form är den förvärfvade, som visar sig senare och kan utbildas af skilda anledningar ur slumrande anlag, af särskilda lockelser, brist på någon af det andra könet att älska o. s. v., eller pseudo-homosexua-litet, där det ofta finnes kärlekskänsla och personlig tillgifvenhet. Den utbildas ofta genom inflytande af exempel eller genom kärleksyttringar från en originär homosexuells sida, och de därför böjda äro i allmänhet stämningsmänniskor, som lätt låta sig påvärkas. Någon strängare åtskillnad i praktiken mellan de båda slagen af homosexualitet kan ej göras.

Normalt anlagda personers rent sinnliga sexuella förhållanden med hvem som helst, utan all känsla för personligheten, af nödtvång på grund af sexuell afhållsamhet, urartad köns-4

känsla, lättsinne, sexuell öfvermättnad m. m. kunna ej kallas homosexualitet.

Homosexualiteten förekommer hos alla folk och har förekommit på alla tider alldeles oberoende af kulturen.

Den förekommer mycket allmänt bland naturfolken, och detta utvisar åtminstone, att leda vid det normala eller kultur-degenerering ej är en orsak därtill. Forskare på detta område, såsom docenten d:r F. Karsch (Berlin), ha t. o. m. förklarat, att den är en väsentlig beståndsdel av naturfolkens sexuella lif. *)

Homosexualiteten förekommer bland alla samhällsklasser, på landet likaväl som i städerna, och den finnes hos bildade och aktningsvärda personer: vetenskapsmän, läkare, teologer, konstnärer o. s. v. Allt utvisar, att den är en universell naturföreteelse, beroende på anlag i vissa människors organisation, en könsdrift, tillhörande vissa personers natur, hvilken sålunda ej är »onaturlig», fast den är en anomali eller en från den normala könsdriften, de heterosexuellas, afvikande företeelse.

:[:

Homosexualiteten har uppfattats olika på skilda tider och hos skilda folk. Hos forngrekerna var den länge allmän — den har ock kallats den grekiska kärleken — och kärlek till ynglingar, paiderastia eller paidophilia, var nära nog folksed. Endast somliga homosexuella torde ha varit födda med driften att älska det egna könet, andra voro säkerligen pseudohomo-sexuella. Sokrates lärjunge Xenofon omtalar en härförares kärlek till en yngling utan att stämpla den som något osedligt. Sammaledes omtalar Plutarchos utan anmärkning en romersk officer, som var svag för vackra ynglingar. Tibullus och Catullus skildrade i sina sånger kärleken till ynglingar på svärmiskt sätt. Enligt Catullus var seden nästan allmän i Rom på hans tid.

*) Se F. Katsch\ »Uranismas bei den Naturvölkern» i M. Hirschfelds »Jahrbuch f. sex. Zwischenstufen», 1901.5

I stora samlingar af forngrekiska epigrammer finnes en mängd uttalanden rörande den homosexuella erotiken med alla dess variationer: från den idealiska kärleken till den gröfsta sinnlighet. Man finner här äfven föreställningen om homosexuella förhållanden i gudavärlden: Zeus' till Ganymedes, Apollos' till Daphnis o. s. v.

Det estetiska behaget och skönheten hos den harmoniskt utbildade ynglingens kropp var början till den grekiska kärleken. Men ynglingens andliga egenskaper värderades ock, och detta ledde till förädling av denna ynglingakärlek. Den högtstående greken ville se en skön själ i en skön kropp, hvarför den andliga kärleken följde genom att utveckla goda anlag. Detta blef en tacksammare uppgift än att söka utveckla kvinnan, som alltid stod lågt hos grekerna; det ansågs t. o. m., att hon ej hade någon själ.

Den grekiska kärleken var hos många förvisso ej af det idealiska slaget och urartade i allmänhet till den gröfsta sinnlighet.

Man har mycket talat om homosexualitet hos Sokrates och Plato.

Sokrates var otvifvelaktigt idealistisk homosexuell, då han var mycket mottaglig för ynglingars skönhet och kärlek; men han hyllade ej den sinnliga kärleken, utan betonade kärlekens andliga sida. Han älskade Alcibiades, och dennes ryktbara •skönhet, ej blott hans »sköna själ» gjorde elt mäktigt intryck på honom. Plutarchos säger om dem: »Sokrates' kärlek var ett stort vittnesbörd om ynglingens dygd och ypperliga anlag. Snart gjorde han honom till sin förtrogne och hörde på en .älskares ord, hvilken icke eftersträvade någon ovanlig njutning eller tiggde kyssar och omfamningar, utan klandrade det orena i hans själ.» Xenophon låter i sina »Memorabilier» Sokrates säga: »Om jag fattar tycke för någon, går jag helt upp i sträfvandet att vinna dens genkärlek, som jag själf älskar, att blifva efterlängtad af den, som jag själf längtar efter». Han »förstod sig på kärlek», såsom han själf sade.

Af Platos dialoger framgår, att såväl han som Sokrates6

hyllade den högre homosexuella kärleken, och flere ynglingar, Dion, Phädros m. fi. ha uppgifvits som hans älsklingar. Sokrates omtalade i dialogen »Charmides», hurusom han upptändes af häftig kärlek till denne yngling. I »Phädros» särskiljer Sokrates två slag af kärlek: den rent sinnliga lustan och den entusiastiska kärleken och förklarar, att den förra blott medför skada, men han skildrar dock passionen vid åsynen af den älskade sådan, att han »åsidosätter seder och bruk och är beredd att tjäna den älskade och vill ligga i hans armar». Det sinnliga momentet gillar Plato härvid, så länge det blott består i omfamning. I »Gästabudet» skiljer Plato mellan den gemena och den himmelska Eros. De, som ledas af den högre kärleken, älska ynglingar först när dessa börja tänka självständigt. Han förklarar den kärlek tadelvärd, hvilken blott gäller kroppen; men tillåtlig är den genom andliga band adlade kärleken, fast den ej kan alldeles frigöras från sinnlighet, därvid älskaren söker sedligt bildande invärka på den älskade.

Den »platoniska kärleken» — eller den sokratiska — var sålunda idealistiskt homosexuell med ett visst mått af sinnlighet, och den uppfattning man i allmänhet haft om »platonisk kärlek», eller att den var en rent idealisk dyrkan, äfven af kvinnan, utan all sinnlighet, grundar sig pä obekantskap

med värkliga förhållandet.

*

*

Med kristendomen gjorde sig en ny mening gällande såväl om könslifvet i allmänhet som om homosexualiteten.

Stränga straff bestämdes i den kristna tiden för »otukt mot naturen», och de hade ytterst sin grund i Moseböckerna. Rörande sodomiteri, som från gammalt var en liderlighet, ej ett kärleksförhållande bland Orientens lastbara folk, stadgade 3 Mos. 20: 13: »Om någon ligger när en man såsom när en kvinna, så ha de båda gjort en styggelse; de skola dödas.» Då denna sorts könsförbiridelse fick en så ofantlig utbredning7

i romarriket, stadgades omsider af de kristna käjsarne dödsstraff därför — först bålet, sedan halshuggning.

Alltjämt har alltsedan i de kristna länderna homosexualiteten uppfattats som sedefördärf och last. Denna uppfattning må vara berättigad med hänsyn till många, som utöfva otuktiga handlingar på grund af liderlighet — på vissa tider ha sådana t. o. m. haft en allmän utbredning — men dessa äro ej homosexuella i egentlig mening och äro att likställas med sådana normalt sexuella individer, som föröfva lastbara handlingar med kvinnor. En annan sak är originär, medfödd homosexualitet, och den har förr ej varit studerad, utan ha personer med denna anomali missförståtts af såväl domare som den stora allmänheten samt sammanslagits i medvetandet med de förra och sålunda ansetts lastbara utan vidare. Den vetenskapliga forskningen af ett antal läkare, som utbildat en ny vetenskapsgren, sexologien, eller vetenskapen om det sexuella lifvet, ha på senare tid medfört en riktig uppfattning af den värkliga eller medfödda homosexualiteten; men det dröjde något, innan denna blef fullt insedd äfven af andra läkare. Länge ansåg sålunda Mantagazza homosexualiteten som liderlighet, och då psykiatrerna sökte förstå den, ansågo de den vanligen som ett utslag af sinnessjukdom. Åtskilliga ansågo den som medfödd, och somliga af desse, såsom Westphal', ville ej bestämdt afgöra, om den berodde på ett sjukt nervsystem, möjligen utgörande ett tecken på sinnessjukdom, eller om den vore det enda abnorma hos en person. Liksom Griesinger betonade Krafft- Ebings.xhYighctens betydelse, och han betecknade ytterligare den medfödda homosexualiteten som ett funktionellt degenerationstecken och en yttring af ett nevropsykopatiskt tillstånd. Detta uttalande gjorde han i sin »Psychopathia sexualis» i ett dussin upplagor (från 1886), men senare ändrade han mening. Schüle, Stark och de flesta senare psykiatrer ansågo ock länge homosexualiteten som ett tecken på psykisk defekt. Men denna uppfattning har visat sig ej hålla streck såsom allmän regel, om än många homosexuella äro psykiskt undermåliga oeh sakna inre jämvikt8

och själsharmoni. Nyare studier af framstående sexologer, M. Hirschfeld, Iwan Bloch * m. fi., liksom ock af mig själf, ha- visat, att själssvaghet långt ifrån är allmän hos homosexuella, utan att värklig homosexualitet är en anomali, som finnes hos många till kropp och själ fullkomligt friska personer, som ofta utmärkas af hög intelligens och ej visa några psykiska defekter.

Då A. Moll uttalar sig för att anse homosexualiteten som en patologisk företeelse, säger han tillika, att ordet »patologisk» vanligtvis brukas i vidsträcktare mening än ordet »sjuk» och att vi under vissa omständigheter kunna anse en individ ej vara frisk, men ej heller sjuk i vanlig mening, ufån i viss mån vara i ett mellantillstånd. Då Moll låter ordet patologisk gälla äfven abnormitet, förstår man lätt hans mening.

Han förklarar ock, att homosexuella ej äro en enerverad grupp av människor, utan att de ofta äro friska och kraftiga, fast somliga äro sjukligt anlagna.

Lämpligast är alltid att i detta ämne utbyta orden sjuk och frisk mot orden abnorm och normal.

Genom inre slitningar och olyckor blir mången homosexuell neurastenisk och psykopatisk. I stället för att häri se en följd af anomalien, ha somliga läkare antagit, att homosexualiteten såsom sådan berodde på neuropatisk belastning och vore ett funktionellt degenerationstecken, ett symptom af ett neuro-psykopatiskt tillstånd.

Genom den ofta tvungna sexuella abstinensen blir mången homosexuell — som ej kan eller på grund af viljestyrka ej söker få sin könsdrift tillfredsställd — neurastenisk. Detta medgifva Krafft-Ebing, Moll m. fl. Abstinensen rubbar ofta hos både heterosexuella och homosexuella nervsystemets funktioner: en allmän oro uppstår, sinnliga fantasier och känslor kunna alldeles upptaga sinnet och personligheten kan i flere afseenden bli abnorm, egendomlig i sina idéer liksom i sitt uppförande. Orimligt är därför att fordra, att den homo-

*) Se /. Bloch-, »Das Sexualleben unserer Zeit», 1907.9

sexuelle genom ett etiskt underkufvande af könsdriften skall vara ett helgon, hvad man ju i allmänhet ej fordrar af de heterosexuella. Orimligt att i fråga om en homosexuell, som händelsevis hålles på hospital eller under bevakning vilja se bevis på att han är »frisk» eller »förbättrad», att han ej skall visa några tecken på sympati eller dragning åt unga män.

Krafft-Ebings auktoritet tycks ha varit mest afgörande på psykiatrernas mening. Särskildt öfverraskande har

varit, att A. Forel kunnat i sitt arbete »Die sexuelle Frage» (1905) säga: »Vi måste med Krafft-Ebing fasthålla, att den homosexuella kärleken är sjuklig och att nästan alla homosexuella äro mer eller mindre psykopater. Detta stämmer alldeles öfverens med min erfarenhet». Sådan uppfattning torde väsentligen bero därpå, alt psykiatrerna mest ha, såsom hospitalsläkare, sett mer eller mindre sjuka homosexuella, men haft föga tillfälle att ute i lifvet studera de friska.

Krafft-Ebing fick emellertid mot slutet af sin lefnad kännedom om andra än psykopatiska homosexuella och skref kort fore sin död i den af d:r M. Hirschfeld utgifna »Jahrbuch ftir sexuelle Zwichenstufen» 1901 en uppsats: »Neue Studien auf dem Gebiete der Homosexualitet», däri han förklarar, att om man än ej sällan hos konträrt sexuella träffar neuropa-tiska och psykopatiska anlag, »homosexualiteten i och för sig ej är en sjukdom, utan en medfödd anomali, som kan jämföras med kroppsliga missbildningar, att personer därmed kunna hela sitt liv vara psykiskt sunda samt att den konträra sexualkänslan ej bör betraktas som en psykisk urartning eller sjukdom, hvilket framgår däraf, att den t. o. m. är förenlig med andlig öfverlägsenhet. Bevis härpå är, att det fins män i alla nationer, hvilkas konträra sexualitet är fastställd och som icke desto mindre äro som skriftställare, diktare, konstnärer, fältherrar och statsmän sitt folks stolthet.» Han tilllägger:

»Ett bevis, att den konträra sexualkänslan ej är sjukdom och ej heller lastbar dragning till det osedliga är, att den kan tillstädja utvecklandet af alla hjärtats ädla rörelser, som denIO

heterosexuella kärleken förmår frambringa, i form af ädelmod, uppoffring, människokärlek, konstsinne, egen skapande värk-samhet o. s. v., ehuru ock kärlekens passioner och fel».

Detta erkännande är af betydelse med hänsyn till Krafft-Ebings auktoritet; jag förstår blott ej, att han ej för länge sedan gjort denna iakttagelse, men det torde väl ha berott på ingrodd vana att tänka på ett gifvet sätt, eller själf-suggestion.

Den nyare sexologiska forskningen har ådagalagt, att den originära homosexualiteten är en yttring af hermafroditi, hvarför denna anomali är af organisk natur och ej en förvillelse eller en last och ej heller en yttring af ett psykopatiskt tillstånd. Hos den homosexuelle mannen finnes — i enlighet med gjorda iakttagelser — äggstockselement i testiklarne och hos den homosexuella kvinnan fins det testikelelement i äggstockarna i mer eller mindre grad, och i sällsynta fall finnes en testikel och en äggstock hos samma individ. Tvifvelsutan är det hufvudsakligen på grund af inflytande från kons körtlarna genom den inre sekretionen, som homosexuella män och kvinnor alltifrån ungdomen erfara dragning åt det egna könet. Men därjämte torde homosexualiteten, isynnerhet hos pseudo-homosexuella, också kunna ha en psykologisk anledning eller utgång från det cerebrala könscentrum.

*

* *

*

Man känner icke så få historiskt ryktbara framstående personer, som bevisligen varit homosexuella. Förutom Sokrates och Plato, som förut nämnts, må här framhållas: Michel Angelo, hvilken uttalade sig såsom Plato om sin kärlek och aldrig älskade någon kvinna, blott ynglingar på grund af hans skönhetsideal, och endast dessa, ej kvinnor, gälla hans erotiska sonetter och bref; Shakspeare, belgiske bildhuggaren J. Duquesuay, historikern Joh. Müller, schweizaren Heinrich11

Hössli, * köpman och författare, tyske diktaren grefve Platen, engelske diktaren Oscar Wilde, musikerna Fr. v. Holstein och Tschaikowsky, skriftställaren E. M. Vacano, grefve Emmerich v. Stadion, konsthistorikern Winckelmann, teologen Sören Kirkegaard, diktaren H. C. Andersen, skalden W. Willman samt Essener-fabrikanten F. A. Krupp och den ryktbare engelska generalen H. Macdonald (de båda sistnämnda beröfvade sig lifvet för angifvelse).

Att Gustaf III var homosexuell, är väl kändt. Han gifte sig af dynastiskt tvång och hade aversion för det

äktenskapliga könsumgänget, men förmåddes några gånger därtill af dynastiska skäl och fick två barn — hvilket jag anser otvifvelaktigt — men eljest rådde fullständig köld i det äktenskapliga lifvet. Gustaf hade flere favoriter och en page låg alltid i hans sängkammare. E. G. Geijer säger om honom i »Konungs Gustaf III:s efterlämnade papper» (1843, II del., s. 173): »Gustaf III var en man af förskämda och lastbara seder. Efter hemliga utsväfvningar i ungdomen hade han i mannaåldern blifvit förd till onaturliga böjelser. — Här var den hemliga grunden till moderns vedervilja och till det olyckliga förhållandet emellan honom och hans gemål. Politiken ansågs slutligen fordra deras närmande till hvarandra. En tronföljare föddes.»

Det fanns ett starkt kvinligt element hos Gustaf III. Karaktäristiskt är, att han i sin vurm för skådespel helst spelade kvinnliga roller och helst dens, som var grannast klädd, såsom hans guvernör K. Scheffer anmärker. Riktigt säger ock H. Schück: »Han såg aldrig världen med mannens öga, utan

med kvinnans. Det ligger något feminint öfver hans svärmeri.»

* *

*

*) Hössli utgaf 1836—1838 ett värk: »Eros. Die Männerliebe der Griechen. Forschungen über platonische Liebe», som ansetts som det betydelsefullaste arbete om homosexualiteten efter Platos »Phädros» och »Gästabudet».12

Flere historiskt ryktbara kvinnor ha visat sig vara homosexuella. Tidigast bland dem framstod den utmärkta grekiska skaldinnan Sappho, född å ön Lesbos, som ständigt omgaf sig med unga vackra kvinnor och skref skaldestycken, som tillhörde den erotiska lyriken och voro utmärkta genom en passionerad sinnlig glöd. Den lesbiska kärleken har efter de

Rosa Bonheur

fransk djurmälariniia (d. 1899).

säkerligen vanliga homosexuella förbindelserna mellan kvinnor å Lesbos blifvit en historisk benämning intill våra dagar. Den var allmän bland grekerna, och det har berättats om äktenskap mellan älskande kvinnor.

Att drottning Kristina, hvars karaktär och begåfning var alltigenom manlig, var homosexuell, framgår tydligt af flere af hennes bref till sin hoffröken och intima vän, den sköna13

friherrinnan Ebba Sparre, efter tronafsägelsen och bortresan från Sverige. Ännu efter 3 år har hon ej upphört att älska henne och uttrycker detta på det ömmaste sätt: »Jag bevarar den passion och den ömhet jag alltid hyst för eder»; »jag omfamnar eder en million gånger». »Har jag bedragit mig, då jag varit öfvertygad om, att jag varit den person, som ni mest älskat?» »Belle» är det ständigt återkommande tilltalsordet. Under 12 år hade intimiteten varat.

Kristinas afresa från Sverige gick Ebba Sparre så djupt till sinnet, att hon allvarsamt insjuknade. Man förstår, hur intimt förhållandet dem emellan varit.

Käjsarinnan Elisabet af Österrike var liksom brodern Ludvig II af Bayern otvifvelaktigt homosexuell.

Den berömda franska djurmålarinnan Rosa Bonheur var andligt såväl som kroppsligt en utpräglad typ af herma-

t^r

froditi.

Madame P. Blavatsky, ryska, det teosofiska samfundets grundläggarinna, var liksom den förra en blandning af man och kvinna. En rysk biograf säger om hennes barndom: »Alla hennes karaktärsegenskaper läto en förmoda en man mer än en kvinna.» Hon blef som 17-åring gift på grund af ett skämtsamt vad, men flydde efter 3 månader från sin man utan att ha haft äktenskapligt umgänge med honom. Hon förblef hela sitt lif »jungfru», hade aldrig några manliga intimare förbindelser och var ock på grund af det manliga i hennes väsen ej heller

tilldragande för män. Själf säger hon i ett bekännelsebref, att hennes motvilja mot sin man var grundad i hennes väsensart. Hon hade många intima kvinnliga förbindelser i yngre år, men något närmare om arten af intimiteten tyckes ej vara kändt. Hon deltog som frivillig i soldatuniform i ett af Garibaldis fältslag 1863.

Den energiska franska revolutionären Louise Michel, lärarinna till yrket, var en typisk homosexuell. Hon hängaf sig från ungdomen med ädel hängifvenhet åt folkets sak och kämpade som agitator med det mest oförskräckta manliga mod för friheten och mot allt hvad tyranni heter, hvarför hon14

dels under Napoleon III, dels under republiken dömdes till sammanlagdt 12 års deportation. Under veckorna fore kommunupproret 1871 höll hon på möten i Paris ljungande tal för republiken mot Thiers och hans regering (jag var i Paris och hörde henne då) och under upproret kämpade hon i soldatuniform på barrikaderna. En mer manlig karaktär än

Louise Michel

i soldatuniform under kommunen i Paris 1871.

hennes har knappast funnits. Hon var en god kamrat med männen, men hade sexuell motvilja mot dem, under det hon hade erotisk dragning till sitt eget kön och länge lefde i könsförbindelse med flere väninnor, som hon var svärmiskt tillgifven. *

* *

Om flere af de här nämnda historiska personerna finnas upplysande biografier i M. Hirsckfdds »Jahrbuch f. sexuelle Zwischenstufen» 1899 —1908 och i »Geschlechtsübergänge» 1905.IS

Det konstitutiva i kärlekslifvet är hos de homosexuella detsamma som hos heterosexuella, fast det gäller det egna könet; de älska i enlighet med deras natur eller sådana de skapats, och ehuru detta beror på en anomali, är deras kär-lekslif för dem det naturliga. Den homosexuella kärleken är därför ingen lastbarhet, kan ej anses som »otukt mot naturen» och således ej straffbar enligt lagen. En annan sak är, om våld, förförelse af minderåriga eller den offentliga anständigheten sårande handlingar begås.

Erotiken är hos de homosexuella alldeles som hos de heterosexuella, växlande mellan en hög idealisk kärlek till den gröfsta sinnlighet. De förra kunna älska svärmiskt och med den största hängifvenhet omfatta personligheten, göra de bästa tjänster och bringa de största offer för föremålet för deras kärlek samt djupt lida af obesvarad kärlek och gripas af svartsjuka.

Den erotiska passionen kan göra både de homosexuella och de heterosexuella alldeles besinningslösa och låta dem liksom i ett delirium begå nästan vanvettiga, ja brottsliga handlingar.

De homosexuella måste förstå, att de ha samma skyldigheter mot samhällsordningen som de heterosexuella och således ej få åberopa sin medfödda natur för brott däremot. De skola lika väl som de normalt sexuella söka hålla sin erotiska böjelse inom tillbörliga, gränser genom sedlig viljekraft, och denna böjelse kan ock genom ändamålsenlig påvärkan, i synnerhet hos bisexuella eller pseudosexuella, väsentligen förkvävas. Detta kan ofta lyckas genom hypnotisk behandling, hvad jag i flere fall funnit. Om än den originära homosexualiteten ej kan häfvas genom hypnotism, kan dock äfven här viljekraften härigenom utvecklas, så att den homosexuelle förmår att fullt behärska sig i sin vandel.

Många homosexuella nöja sig med blotta beröringar, smekningar, kyssar och omfamningar, som kunna medföra orgasm; andra söka denna i inbördes onani. Ända in i våra dagar har man alltid trott, att homosexuell och »sodomit»16

eller »päderast» var detsamma och därför afskytt dem och ansett dem begå straffbara handlingar. Den akt, som kallas »päderasti» eller rättare »pädikation», förekommer jämförelsevis sällan enligt mänga trovärdiga vittnesbörd, afskys af flertalet homosexuelle och torde mest bedrifvas af moraliskt defekta eller urartade.

Likaledes förekommer dragning till minderåriga ytterst sällan; Krafft-Ebing säger i fråga härom : »Det är fabel

och förtal, att den homosexuelle som sådan är farlig för ungdomen; hans könsdrift riktas ej på det omogna.» I de flesta fall föredrages åldetn mellan 17 och 25 året. Sedeslösa gamla män med normal könsdrift göra sig åter ibland kända för pädikation.

Öfverhufvud äro de homosexuella — frånsedt de värkligt otuktiga, som ej synas vara synnerligen talrika — ej samhälls-vådliga och vida mindre farliga för andra än de heterosexuella, som ofta äro värkliga sexuella skurkar och göra otaliga kvinnor olyckliga. Jag får årligen kännedom om hundratals män, som begå våldtäkt eller med bedrägliga löften och lockelser skaffa sig könsförbindelse med oerfarna flickor, hvilka därigenom bli hafvande och sedan öfvergifvas eller få venerisk smitta. Dessa samhällsvådliga män bli emellertid ytterst sällan ertappade och straffade, emedan de veta hålla sig undan eller äro okända till namnet eller emedan de olyckliga kvinnorna ej våga omtala det begångna våldet och anställa åtal.

* * X-

Det finnes hos homosexuella i såväl psykiskt som fysiskt afseende — på grund af deras hermafroditiska natur — en egendomlig blandning af manliga och kvinliga egenskaper, ehuru de ofta nog ha sitt köns utseende och ej förete några påfallande drag.

Ofta är den homosexuelle mannen mindre kraftig och företagsam än den normalt sexuelle; han saknar ofta mod och beständighet i alt i handling omsätta sina beslut. Viljan är17

dock ingalunda så svag, men det finns ej sällan stor benägenhet för bekvämlighet och skygghet i uppträdande. I allmänhet tilltalas han mer af andligt än kroppsligt arbete, och för många är sysselsättning en tröst. Många vilja vara nyttiga och bli därför lärare o. s. v. och drifvas ofta af traktan att andligen utmärka sig för omgifningen och bli beundrade. Känslan är vanligtvis driffjädern, och i enlighet med det utvecklade känslolifvet har den homosexuelle högt utveckladt sinne för vackra former i naturen, konsten och det dagliga lifvet, och för musik har han lika så stort intresse som för plastiken och målningen. Äfven klädedräkten, konstsömnad och kokkonst intressera honom ofta. Många ha håsr att

o o

samla böcker, konstvärk och antikviteter och få därigenom med tiden en omfattande bildning.

För många homosexuella äro de själiska egenskaperna lika mycket tilldragande som de kroppsliga, och de söka ej blott sinnlig tillfredsställelse, utan lika mycket den andliga gemenskapen.

M. Hirschfeld har känt flere kyska homosexuella, soin trots passion genom självbehärskning afhållit sig från hvarje sexuell beröring, hvarom han meddelat flere fall i sin bok »Der urnische Mensch».

Äfven A. Moll framhåller i »Die konträre Sexualemp-findung», att. de homosexuellas kärlek ibland hufvudsakligen begränsas till den psykiska sidan, eller att den ej är riktad på utöfvandet af en sexuell akt.

Flere fullkomligt kyska homosexuella, både män och kvinnor, ha konsulterat mig, och jag har alla skäl att tro deras meddelanden, att de aldrig gifvit vika för någon lockelse till sexuell beröring. Somliga ha hållits tillbaka af religiös självbehärskning, andra af takt och pliktkänsla; några hade blott tillåtit sig vanliga smekningar.

Följande fall är af alldeles särskildt intresse.

Under min studenttid, på 1860-talet, var jag intim vän med en äldre kamrat X, högt värderad för sin ädla person-
i8

lighet; han var filosof oeh blef slutligen professor*. Det var mig emellertid påfallande, att han till sina närmaste vänner utvalde yngre kamrater, än den ene, än den andre, som med åren kommo till universitetstaden. Hans skönhetssinne syntes därvid vara en afgörande faktor, och jag fann mig slutligen motiverad att säga honom min mening, att detta hans skönhetssinne drog honom från vänskap i vanlig mening, att han bedrog sig själf och andra därmed och att jag misstänkte en annan känsla för de unge, som han skämde bort genom den smickrande, intimiteten, hvartill deras ännu föga utvecklade personlighet ej kunde berättiga. Han tillstod ock, att han stod i ett

visst förtroligt förhållande till dem, men bedyrade, att han ej i sedligt afseende skadat dem. Äfven andra kamrater fäste sig vid, att han »älskade» den eller den; han plägade ock kyssa dem. Dessa kärleksförhållanden anförtrodde han sin dagbok, hvilken han förde många år.

För några år sedan omtalade för mig en gammal gemensam kamrat, en högre ämbetsman, i värklig bestörtning, att X, som för ett trettiotal år sedan aflidit, testamenterat sin dagbok till universitetsbiblioteket för att efter 50 år få läsas, hvarför man borde söka sätta något hinder för dess läsning. »Hvad skall man tro om oss, om den och den, sade han, då man får se, huru X älskade och kysste oss; man skall ju tro, att vi lefde i ett Sodom, och ändock fanns faktiskt ingen

osedlighet i denna kärlek.»

* &

*

Sveriges strafflag k. 18, § IO stadgar rörande homosexualitet: »Öfvar någon med annan person otukt, som emot'naturen är, — varde dömd till straffarbete i högst två år.» Här för-utsättes sålunda en uppenbart mot naturen stridande handling, eller någon sorts samlagsakt, päderasti etc. mellan personer af samma kön, men afses ej lindrigare beröringar, smekningar, kyssar och omfamningar, som ej kunna anses som straffbara

* Af hänsyn till anförvandter kan jag här ej utsätta hans namn.19

handlingar. Nödvändigt är därför, att bevis på utförande af det onaturliga samlaget förebringas, och att ingen åtalas på blotta misstanken, om han angifves för intimitet med annan person, äfven om man sett dem kyssas o. s. v. Men en olycka är, att päderasti anses vara den vanliga könsakten mellan homosexuella. Många homosexuella ha på denna grund orättvist antastats af polismyndigheter.

Otaliga homosexella ha lefvat djupt olyckliga, smädats, trakasserats och brännmärkts som osedliga för känslor, som tillhöra deras natur, samt utan skuld eller brott bestraffats af lagar från okunnighetens och fördomarnes dagar. Samhället skall för visso fordra af dem, liksom af de normalt sexuella, att de ej begå våld eller förförelse eller handlingar, som såra den offentliga sedligheten, och, om värkliga bevis därpå före-l'gga) därför ådömas straff. Men att göra homosexualitet såsom sådan till en straffbar last, kan ej numera gillas af en upplystare tid.

Än sä länge synes man emellertid ofta tala om de homosexuellas farlighet ungefär som man förr talade om häxornas.

I. Bloch säger riktigt: »Staten begår en förbrytelse, då den ännu inordnar en biologisk företeelse i kategorien laster och brott.»

Man bör förstå nödvändigheten att afskaffa lagparagrafer från medeltiden, som aldrig förhindrat homosexualiteten, men låtit många olyckligt anlagda människor, som kanske ingen förseelse eller förbrytelse begått, lefva i ständig fruktan för utpressare eller fängelse och slutligen tagit lifvet af sig.

I humanitetens och vetenskapens namn hoppas jag, att dumma och rigorösa lagparafer, som kunna tillämpas på enhvar homosexuell, måtte snarast afskaffas och att man noga preciserar hvad som skall anses som straffbar förbrytelse och samhällsvådlighet till skillnad från erotiska yttringar, som visserligen ej äro normala, men därför ej behöfva vara brutala eller vådliga för andra.2:dra kapitlet.

HERMAFRODITIEN

DESS UPPKOMST OCH OLIKA SLAG SAMT DESS FÖRHÅLLANDE TILL HOMOSEXUALITET.

Iiermafroditien har i alla tider väckt läkarnes och allmänhetens uppmärksamhet på grund af de mångfaldiga skef-heter, konflikter och lidanden, som de hermafroditiska individerna fått upplefva.

Genom hvarjehanda missbildningar i könsorganerna kunna individer framstå såsom tvåköniga, androgyner (grek.) eller hermafroditer. Denna benämning är tagen efter Hermafroditos, enligt den grekiska gudasagan en son

af Hermes och Afrodite, hvilken på källnymfen Salmakis' böner af gudarne förenades med henne i en dubbelgestalt af man och kvinna. Denna föreställning om androgyni har tidigt uppstått i de gamla naturreligionerna genom försök att öfvervinna den rådande dualismen, som särskildt framträdde i det manliga och det kvinliga. Säkert är, att olyckliga individer med missbildade könsdelar ej voro anledning till denna föreställning, utan hade den tydligen en mytologisk grund. Detta framgår af många mytologiska skildringar och har ingående ådagalagts af bl. a. en holländsk kvinlig läkare d:r L. S. A. M. v. Römer i en af omfattande lärdom utmärkt afhandling »über die androgy-nische Idee des Lebens» i »Jahrbuch fiir sexuelle Zwische-stufen», 1903.21

Utgående från den antagna föreställningen i forntiden, att gudomen omfattar naturens båda grupper af egenskaper: de aktiva och eggande samt de passiva, kännande och vegetativa, eller efter analogi såväl manliga som kvinliga krafter, låg det enligt d:r Römer nära till hands, att, då man tänkte sig gudomen som enhet och harmoni, man föreställdesiggudo-men materiellt som androgyn, manskvinna. Talrika bevis lämnas ock, att värkligen i nästan alla religioner den högste guden tänktes och afbildade androgyniskt. Brah-ma, Schiwa och Zeus m. fl. föreställde man sig som an-drogyner, och sådana voro ock vissa gudar hos perser, egyptier och japaner, ja äfven i den nordiska mytologien finner man samma föreställning, då Freja tänktes som hermafrodit. Man kan ock logiskt bevisa, säger d:r Römer, att judarnes Jehovah in abstracto uppfattades androgyniskt: han skapade människan efter sin förebild, och Adam var androgyn, af honom framgick Eva. Maimodes, medeltidens störste rabbin,förklarade: »Adam

och Eva skapades tillsamman och voro förenade med sina ryggar; man har tydligt sagt, att de i viss mening voro två, men ändock utgjorde de ett väsen.»

Hermafroditos var ofta såsom en symbolisk föreställning föremål för den senare grekiska konsten och framställdes

Hermafroditos

fotografi efter en staty i Berlins Altes Museum.vanligen som en ung man med manslem och kvinliga bröst.

Det fanns hos grekerna en sträfvan efter enhet och harmoni och man bildade ett mellanled mellan den manliga och den kvinliga naturen. Forskare ha ansett, att konstnärerna hade som modeller till sina hermafroditiska skapelser ynglingar med kvinligt utseende, »puellares juvenes», hvilka för de mystiskt tänkande skönast framställde den androgyna idéen och naturens harmoni såsom lefvande personer. Sådana ynglingar uppträdde tvifvelsutan som symboler i mysterierna, där alltid myterna framställdes helt konkret.

»Idéen om ett tvåkönadt väsen,» säger Hermann, »upptogs och utbildades med begärlighet af en framskridande konstperiod och den fann sin uppgift däri, att ur denna idé framställa en värkligt ny bild, hvilken fullständigt förenade den manliga och den kvinliga naturen, och ehuru den stred mot all naturlig erfarenhet, genom större eller mindre mästerskap hos konstnärerna innehöll ett sken af existensmöjlighet, utan att utgå från någon i naturen förekommande förebild.»

Sedan lång tid har läkarne gjort undersökningar på hermafroditer och därom lämnat meddelanden i böcker och tidsskrifter. Omsider har, särskildt på sista tiden, ett betydligt material af beskrifningar uppstått, hvarigenom numera denna anomali blifvit grundligt känd.

Den främste forskaren på detta område öfverläkaren d:r F. Neu.gebau.er i Warschau har i den af d:r M Hirschfeld utgifna »Jahrbuch für sexuelle Zwischenstufen» i årgångarne VII och VIII, eller intill 1908 lämnat förteckningar öfver ej mindre än 1949 böcker och tidskriftsartiklar om hermafroditi hos människor och 252 om hermafroditi hos djur. I sin monografi öfver »Hermafroditism» (1908) har Neugebauer vidare sammanställt alla dittills bekanta fall, som uppgå till ett antal af 1500. Han har dessutom i nämnda »Jahrbuch»,årg. IV och V (1902 och 1903) skrifvit tvenne vidlyftiga och synnerligen lärorika afhandlingar: »Interessante Beobachtun-gen aus dem Gebiete des Scheinzwittertumes» och »Chirur-gische Uberraschungen auf dem Gebiete des Scheinzwittertumes». Denna afhandling utgör en redogörelse för 134 iakttagelser med 54 fall af felaktig

könsbestämning, som till största delen alldeles öfverraskande ådagalades genom en påkallad operation. Synnerligen ofta var det fråga om bråckoperation, hvarvid det emellertid visade sig, att intet bråck förefanns, utan att en testikel fanns i ljumsken o. s. v.

Många fall i skilda länder omtalas, där läkarne af misstag aflägsnat testiklarne, då de ej gjort en noggrannare undersökning, men där utseendet varit kvinligt; ibland har vagina funnits, ibland ej ;än har lifmodern saknats, än har den funnits, ibland har det varit »fruar», som lefvat gifta i många år, men slutligen befunnits vara män.

Hermafroditi är en inom växt- och djurvärlden rätt utbredd normal företeelse och uppfattas på mánget håll som den stamhistoriskt äldre fortplantningsformen. Somliga fiskar äro i stor procent hermafroditer. I en yngre lifsperiod ha många djur, såsom vissa amfibier, anlag till hermafroditi i sig, under f'et de senare visa sig vara af ettdera könet, på grund af tillbakaträdande af en del af de tvåkönade könsorganen. Hos bakterier har man ofta funnit äggformationer i testiklarne. Hos fåglar äro flere fall af värklig hermafroditi beskrifna, och tvåköniga könskörtlar äro ej sällsynta hos svin och idisslare.

Hos människan är hermafroditien alltid en anomali, en missbildning, beroende på hämmad utveckling af vissa könsorgan, eller abnorma former och lägen hos dem, eller abnorm förekomst af något könsorgan, hvartill kommer abnorma sekundära könsmärken o. s. v.

En form af hämmad utveckling är kryptorchidism, där testiklarne stadnat i bukhålan eller i ljumskkanalen och således saknas i scrotum. Ofta förefinnes härvid bristfällig utveckling af självfa testiklarne. Ibland finnes härvid Utdelning af scro-24

tum och angränsande delar, scrotal- och perineal hypospadi — liksom ock någon klyfning af undersidan af manslemmen genom ofullständig bildning af urinröret — och härigenom uppstå hermafroditiska former, som omöjliggöra bestämmandet af barnets kön vid födelsen och äfven senare kunna gifva anled-

Lifmodern och testiklarne hos en manlig hermafrodit på 52 år.

Obduktionspreparat; iakttagelse af Merkel.

Ut = Uterus, T="ena tuben, H = testikel, N= bitestikel, V = sädesg&ngen, Ur = urinkanalon, ß = urinbl&san, A = ampull, S = sädesblàsa, D = cäuetus ejaeulatorius, P= prostata.

ning till ovisshet om könet. Manspersoner ha sålunda tagits för kvinnor, kvinnor för män, och t. o. m. ingått äktenskap under felaktig uppfattning af könet — »erreur de sexe». Barn af kvinkön ha döpts och uppfostrats som gossar på grund af de yttre könsdelarnes form, och barn af mankön ha tagits för flickor af denna anledning; först vid pubertetsåldern och än senare har emellertid det värkliga könet framstått. Enmångfald anomalier finnas hos dessa hermafroditer, än i de yttre, än i de inre könsorganen, än endast i de sekundära könsformerna och egenskaperna — fast man ju ej kan veta i hvad mån de inre organerna äro förändrade, hvilket först kan utrönas vid en eventuell obduktion efter döden.

Det rätta könet bedömes nämligen ej efter de yttre köns-delarnes former, utan efter könskörtlarnes beskaffenhet, eller om det finnes testiklar eller äggstockar.

Man talar om yttre hermafroditi, då de yttre könsdelarna äro säte för anomalien, och om inre hermafroditi, då anomalien gäller de inre könsdelarne. Man har funnit män med lifmoder och utan testiklar i pungen, men efter döden ha testiklar funnits å äggstockarnes plats.

Merkel har 1902 lämnat följande meddelande om ett sådant fall, gällande en 52-årig man, som dött i kräfta och obducerats. Hos honom fanns lifmoder och å ömse sidor därom könskörtlar, som liknade äggstockar, men vid mikroskopisk undersökning befunnos vara testiklar. Dessutom fanns normal prostata och sädesblåsor, som innehöllo spermatozoor. Mannens utseende, röst och hårväxt voro manliga, och han hade haft normalt könsumgänge med sin hustru. Här förelåg sålunda ett fall af pseudchermaphroditismus masculinus in-ternus (se fig. sid. 24).

* *

I det tidigaste fosterlifvet, eller på embryonalstadiet, fins ett könskörtelanlag, hvarå man ej kan se, om det skall utvecklas till en manlig könskörtel, testikel, eller till en kvinlig, äggstock. Detta anlag innehåller ur könscellerna. Ursädes-cellen och uräggcellen äro alldeles lika hvarandra, likaså nästa stadium, sädesmoderceller och omogna äggceller, men därpå framträda skiljaktiga former: omogna sädesceller (spermier) och slutligen mogna sädesceller (spermatozoer) samt omogna och slutligen mogna ägg.

De yttre könsorganens anlag äro ock till utseendet lika26

hvarandra hos de båda könen under de första månaderna af fosterlifvet och differentieras först i I4:de veckan. Vid den tiden likna de temligen de kvinliga könsdelarne; clitoris och manslemmen äro då identiska, men sedan utvecklas denne mer och mer och får en kanal, urinröret; hvad som blir de stora blygdläpparne hos kvinnan blir pungen hos mannen.

Längesedan uttalade Nagel den åsikten, att en könsskillnad fans såväl i gestaltningen af det ursprungliga könskörtelan-laget som i hela dess utveckling, att man kunde på den anatomiska byggnaden af detta anlag på ett mycket tidigt stadium se, om det vore manligt eller kvinligt.

Nyare forskare ha ansett, att det blifvande indi videts kön redan är bestämdt i könskörtelanlaget och att alla dess celler äro könsligt differentierade. Könsskillnaden i cellerna vore därför redan före den könsliga differentieringen af anlaget redan så afgjord, att riktningen af dess vidare utveckling vore gifven.

Den värkliga hermafroditismens uppkomst är svår att förklara, om man antager, att ett redan hos embryot könsligt diffe-rentieradt körtelanlag finnes, men blir mer begriplig, om två-königa anlag antages. Härur utvecklas i regeln antingen testiklar eller äggstockar, men i sällsynta fall å den ena sidan en testikel och å den andra en äggstock eller, ock en ovotestis, en äkta tvåkönig körtel. Man har ock ibland funnit maskulina körtelelement inströdda i äggstocken och inströdda feminina körtelelement i testikeln hos människor. Häraf förklaras många fall af s. k. skenbar eller pseudo hermafroditism, där könskörtlarnes anlag måste anses primärt missbildadt.

Man bör därför ej göra en bestämd åtskillnad mellan den värkliga hermafroditismen och pseudo-hermafroditismen.

Ännu för få år sedan var den åsikten nästan herskande, att könet redan var bestämdt i ägget, och Lenhossek antog (1903), ett det fins manliga och kvinliga ägg, hvilka komma till vidare utveckling genom befruktning af spermatozoer.

För åsikten om könets förutbestämning i ägget har anförts, att tvillingar, som omgifvas af en gemensam äggsäck — enäggiga — och som enligt gällande mening uppstå genom klyfning af ägganlaget i ett mycket tidigt utvecklingsstadium, nästan undantagslöst äro af samma kön. Könsöfver-ensstämmelsen skulle bero därpå, att tvillingar äro afkomlingar af en och samma äggcell. Lenhossek ansåg som bevisadt, att kvinnans äggstock innehåller två könsliga skilda äggslag, manliga och kvinliga.

De flesta biologer äro numera af den åsikten, att könsbestämningen beror på befruktningen. På sista tiden har den meningen blifvit nästan allmänt antagen, att arfsegenskaperna äro lokaliserade i könscellernas kärna och särskildt i de karaktäristiska kärnslyngorna, kromosomerna. Vid befruktningen skall en manlig och en kvinlig kromosom förenas till ett par, och under kärndelningen klyfva sig dessa kromosomer längs-efter och innehålla undan för undan samma antal kromosomer. Man har emellertid nyligen hos många djur och äfven hos människan jämte de vanliga kromosomerna funnit äfven andra, som förhålla sig på olika vis och som kunna sättas i samband med könsbestämningen. Man har funnit, att de båda könen skilja sig genom ett olika antal kromosomer, att det manliga individet har ett mindre och ojämnt antal kromosomer och att vid cellklyfningen här uppstå två slag af könsceller, af hvilka det ena innehåller det opariga kromosomet, som nu anses som könsbestämmande.

Hvarje äggcell besitter arfsanlagen till den det manliga och det kvinliga könet tillhörande könskörteln, liksom till alla andra organ. Komma de båda könsanlagen nästan likmässigt till utveckling, uppstår ett tvåkönigt tillstånd,

hermafroditism.

Hos de skilda könen besitta dock redan könskörtelcellerna en bestämd könsriktning i kromosomerna; hos det ena könet, vanligtvis det kvinliga, bildas blott en sorts anlagsceller, under det att hos det andra två slags celler bildas. Embryots kön afgöres vid sammanträffandet af anlagscellerna, och enligt den alternerande arfsregcln uppstå ungefär lika antal ma?ihga och kvinliga individer.

Erkännandet, att hvarje anlagscell från början besitter en28

könstendens är, såsom Kemmer er framhåller, ej oförenlig med antagandet, att individens kön utvecklas från ett ursprungligen intiffere?it könsanlag. *

På det tidigaste embryonala stadiet ligga könskörtlarne i bukhålan bredvid njurarna. De framgå af den ursprungliga könskörteln, och utvecklas hos kvinnokönet från uräggen och hos man-

Anlaget till könskörtarne hos ett däggdjur (schematisk framst-ställning af Hertwig), n njure, un urnjure, /:(i könkörtelanlaget, mg Jlüllerska gflngen, hl urinledare, Jii dess mpining i uriubläsan hbl, gh Ilunterska ledbandet, vg urnjursgilng, md ändtarmen, cl kloaken, cl' dess mynning.

könet från ur sädescellerna; i det allra första stadiet äro dessa alldeles lika hvarandra, så att man ej kan se, om de skola utbildas till en äggstock eller en testikel.

Anlaget till den manliga könskörteln är en samling af

* Se närmare A. Biedls arbete ilnnere Sekretion», 3:dje uppl., 1916.29

högre epitelialceller, hvari större celler med blåsformiga kärnor, ursädescellerna, ligga inbäddade, liksom uräggen i det kvinliga anlaget. Flere sådana urägg bilda en grupp och flere urägg smälta samman till en mångkärnig protoplasma, och i denna utvecklas sedan vanligtvis blott ett enda ägg. I det manliga körtelanlaget inträffar denna formation ej, utan här uppstå små sädesblåsor, hvilkas epitelier utväxa till långa cylindrar, hvaraf större delen blir sädesmoderceller, som genom delning bli mogna sperminer och slutligen mogna sädesceller, spermatozoer.

Om könskörtlar af båda könen komma till utbildning hos en individ genom inplantning hos ett kastrerat djur af en manlig och en kvinlig könskörtel, uppstår, om de inplantas på samma ställe och sammanväxa med sina väfnader, en tvåkönad könskörtel med manliga och kvinliga könsceller jämte hvarandra. Resultatet är en såväl fysisk som psykisk hermafroditi, eller hos en manlig kastrat stark kroppsbyggnad och med perioder af omväxlande manliga och kvinliga yttringar af könsdriften.

I alla de många fallen af hermafroditi, där egenskaperna äro såväl manliga som kvinliga, måste man antaga, att tvåkönade könskörtlar finnas. Häraf framgår, att den hittills uppställda skilnaden mellan den äkta hermafroditi en och pseudo-hermafroditien ej finnes, fast den kan finnas i vissa fall. Alla de mångfaldiga och olika tvåköniga företeelserna äro genetiskt lika och äro att återföra på tvåköniga könskörtlar såsom följd af ofullständig differentiering af det embryonala könskörtel-anlaget — i motsats till det vanliga utvecklingsförloppet, som leder till en mer eller mindre fullständig genomgripande differentiering af anlaget till en manlig eller en kvinlig individ.

Hermafroditerna äro i regeln väsentligen antingen manligt eller lcvinligt kön, men en viss grad af tvàkönighet finnas dock i organisationen, fast den ej alltid visar sig i det yttre.

Bisexualitet beror på tvåköniga körtelanlag som utvecklas anomalt hos vissa individer. Hos alla individer finnas otvifvelaktigt rudiment af embryonalstadiets celler tillhörandet det3°

andra könet, hvarför det ock finnes öfvergå?igsformer mellan manligt och kvinligt kön, så att ingen absolut manlig och ingen absolut kvinlig individ finnes, utan alla män ha en bråkdel kvinliga egenskaper och alla kvinnor ha en bråkdel-manliga.

Det finns män med manligt förstånd, som äro kvinliga i

karaktär och känslor — effiminatio — och det finnes kvinnor med manliga egenskaper — vira-go. Blott en del af deras själ är kvinligt och en del är manligt anlagd hos dem. Männen kunna ha från modern i högre mått än vanligt ärft kvinliga

egenskaper, och kvinnan ärft mer manliga egenskaper från fadern.

Men i stort sedt äro i vanliga fall man och kvinna äfven utanför könsområdet i grunddragen, till utseendet och karaktären, olika hvarandra, hvad ock den allmänna erfarenheten konstaterat.

Flere sekundära kärnegenskaper och former undergå förändringar vid anomalier i könsorganen. Bröstkörtlarne, bäckenet form, struphufvudet, skäggväxten m. m. påvärkas däraf. Manliga hermafroditer kunna få utvecklade bröst och bli skägglösa, och kvinliga hermafroditer kunna ha atrofiska bröst och få skägg o. s. v.

Miss Annie Jones-Elliot

i. 1873 i Virginia, d. 1902 i New-York.31

Manliga hermafroditer äro ofta utmärkta af kvinlig fåfänga, frånvaro af självkritik, äro ofta egensinniga och obeherskade, förmå ej alltid att rätt bedöma sina handlingar, äro nyckfulla och taga ej reson, och de sätta gerna sin person i förgrunden.

Det finnes en blandning af manliga och kvinliga egenskaper, besynnerligheter, paradoxala företeelser. I hela orga-sationen finnes något säreget, psykiskt som fysiskt.

De allra flesta fallen af hermafroditi äro s. k. pseudo-her-mafroditer i den vanliga meningen; fullständig liermofroditi har blott funnits hos ett fåtal individer.

Den framstående patologen prof. Rokitansky (Wien) beskref 1868 ett anatomiskt preparat af liket af en viss Hoffman med två äggstockar och en testikel.

De engelska läkarne G. F. Blacker och F. IV. A. Lazv-rence äro de första, som skildrat ett fall af tvåkönskörtel — ovotestis — hos en man (»Transact. of the Obst. Soc. of London», 1896).

Den svenske läkaren d:r E. Salin skildrade 1899 ett føH af tvåkönskörtel hos en 43-årig svenska, Augusta Persdotter, som han opererade för stor underlifssvulst. Hennes utseende var kvinligt, hon hade menstruation från I7:de året, clitoris 5 centimeter lång med glans af en hasselnöts storlek; blygdläpparne normala, vagina ytterst trång, så att en smal sönd knappast kunde införas (den trängde in 8 centimer); ett samlag med en man hade varit ytterst smärtsamt. Lifmodern normal. Då äggstockarne borttogos vid operationen, blefvo de mikroskopiskt undersökta:. I beskrifningen står: »A vänstra sidan ett temligen litet knottrigt ovarium med Graafska folliklar och ägg; å den högra en tvåkönskörtel hvars ena hälft visar äggstocksväfnåder, den andra testikelväfnader: denna har en hvitglänsande tunica albuginea (testikelns kapsel), dess väfnad är genomdragen af bindväfssträngar och visar mikro-32

skopiskt slingriga sädeskanaler: epiteliet består af follikel-celler och Sertolinska celler. Ingenstädes spermatogonier och andra spermaceller.» (»Zentralblatt f. Gynokologie» 1900). Pat. hade ej haft könsförbindelse med kvinnor. Att inga sädesceller nu funnos, är intet bevis, att sådana ej förr funnits, könskörtlarnes funktion torde hade lidit af patientens svulstsjukdom. Märkas bör, att äfven hos män kunna sädesceller försvinna, särskildt med stigande ålder.

D:r L. Pick har meddelat den mikroskopiska undersökningen af ett af Unger funnet fall af tvåkönskörtel hos en fru, som fått flere barn (»Berliner klin. Wochenschr.>, 1905).

En tvåkönskörtel kunde ock Garri-Simon genom mikroskopisk undersökning kanstatera hos en som man uppfostrad person, hos hvilken körteln stadnat i ljumsken.

Obolenski har beskrifvit en 12-årig hermafrodit med kvin-ligt utseende och menstruation; de yttre könsdelarne tvifvel-aktiga, prostata fans, till höger äggstock, till venster testikel.

En på sin tid ryktbar, tvifvelsutan fullständig hermafrodit, var Katarina, senare Karl Hofmann från Mellrichstadt i Bayern, som på 1860-talet undersöktes af alla Tysklands och Österrikes medicinska auktoriteter och af Virchow, Ro-kitansky, Schultze, Friedreich m. fl. jämväl beskrefs. Hon ansågs först som kvinna och döptes som sådan; lefde alltid i sin hemort som kvinna, men uppträdde ock som man på andra orter. Hon hade från 15:de—2o:de året samlag endast med män, men sedan endast med kvinnor, och uppgaf, att hon i sin ungdom hade kvinliga könskänslor, men senare manliga. Från 15:de året hade hon pollutioner och från 20:de året menstruation. Virchow och Friedreich konstaterade normala spermatozoer hos henne, och visst är, att hon, senare kallad Karl, såsom man gifte sig i New-York och alstrade en son. Han dog i New-York 1881. Intill 38:de året inställde sig menstruation. En rudimentär lifmoder kunde konstateras. Vagina var liten och kort. En helt liten manslem fanns, men den var klufven på undersidan (hypospadisk). A högra sidan fanns en pung med en testikel, ej å vänstra sidan. I33

vänstra sidan af bäckenet åter fanns en äggstock. Brösten voro stora. Bäckenet var manligt. Skäggväxt nästan ingen; blott här och där några längre hår.

Ett liknande fall af tvåkönad erotik är följande. D:r Witowski (Paris) beskref 1880 en fransk nunna Angèlique, som i klostret Filles-Dieu var man med nunnorna, men utanför klostret var kvinna vid sina nattliga utflykter.

Prof. Pech (Dresden) redogjorde 1858 för en hermafrodit, Maria Rosina, senare kallad Gottlieb Gottlieb, som på sin tid väckte mycket uppseende, då han från 1832 till 1848 reste omkring i Frankrike, Tyskland och England och för pengar visade sig såsom hermafrodit. Han döptes och uppfostrades som flicka, hade föga utvecklad manslem, klufven pung utan testiklar, hvilka dock i 6 och 20 året nedstego i lår vecken. Han var tidtals tjänstflicka, och' längre tider prostituerad, och hängaf sig lidelsefullt från 16 året åt könsumgänge med män, men berömde sig af att äfven ha könsumgänge med kvinnor, Då han aflidit i följd af bråckoperation, fann man testiklar i de båda punghalfvorna, kort vagina, men intet spår af inre kvinliga könsorgan. Han var sålunda homosexuell man med yttre hermafroditi.

Prof. Erich Zurheller har omtalat (»Deutsche Med. Wochenschr.», 1913) en 57-årig hermafrodit, som hade jämförelsevis föga missbildade könsdelar, aldrig haft menstruation, och som han fann vara man. »Hon» hade emellertid lefvat gift två gånger, under tillsamman 23 år, i båda äktenskapen togs hon för sina pengar, hon förklarade, att hon ej var skapad som andra kvinnor och med ingen af männen hade hon könsumgänge — som var dem likgiltigt — men hon hade könsförbindelser med flickor och fick 1/n års fängelse under första

äktenskapet för våldtäkt med en minderårig.

* *

Genom misstag om kön ha många fått upplefva sällsamma öden, då det ofta först efter uppväxtåren händt, att rätta

334

könet uppdagats. Svåra lidanden ha sådana hermafroditer ofta fått upplefva och slutet har i åtskilliga fall blifvit självmord.

Ett sådant fall meddelade Tardien 1874 genom offent-görande af Alexina B.s självbiografi. Hon blef uppfostrad som flicka i en klosterskola och blef där lärarinna till sitt 22 år, då en katastrof inträffade, som hade till följd, att hon afläg-nades från skolan och ålades af domstol att lefva som man. I självbiografien meddelar Alexina, att hon — eller han —

alltid från uppväxtåren fattade en passionerad tillgifvenhet för unga flickor och att det var mer en älskares än en väninnas känslor häri. Då hon som rumskamrat med Clotilde de K. hjälpte henne med pålindningen, kunde hon ej nog beundra hennes hänförande former. Hon kände sig inför sina skolkamrater ofta nedslagen och häpen och en instinktiv känsla tycktes säga, att hennes plats ej var bland dessa ungmor, särskildt i de gemensamma sofrummen, i synnerhet som hennes kroppsformer ej voro sådana som deras och sedan skägg-fjun visat sig —

hvarför hon ock flitigt rakade sig. Äfven å kroppen fick hon ymnig hårväxt, så att hon aldrig vågade visa sina armar. Testiklar saknades länge och nedstego i pungen först då Alexina var ig år gammal.

»Jag var, säger hon, född till att älska och under en kall yta hade jag ett hjärta af eld. Också slöt jag mig snart i en intim vänskap till en förtjusande flicka Thecla, men denna förbindelse ådrog mig förebråelser, emedan vid flere tillfällen föreståndarinnan öfverraskade mig, då jag kysste henne än på pannan, än på läpparne; sådant repeterades tjugo gånger i

Alexina B.35

timmen.» Alexina meddelar ock, att hon sedan blef förälskad i en ung elev Sarah, som hon dyrkade, och snart blef hon hennes älskare. Förhållandet varade två år, tills en läkare, som konsulterats, uppdagade hennes kön, hvarpå saken anmäldes för biskopen, och några veckor senare föreskref civildomstolen att i registret öfver civilstånden ändra hennes kön, så att hon skulle skrifvas såsom man. Hon flyttade nu till Paris, bar manskläder och hade under 5 år plats på ett järnvägskontor. Skilsmessan från Sarah sönderslet honom och han kunde aldrig finna någon jämvikt i sitt inre, blef bitter mot hela världen och beröfvade sig slutligen lifvet.

Ett märkligt fall af kvinlig hermafroditi var parisiskan Maria Magdalena Lef ort, som mycket diskuterats och beskrifvits af franska auktoriteter och framställdes 16 år gammal 1815 för läkaresällskapet i Paris. Hon hade mustascher och yppigt utvecklade bröst; liten hypospadisk manslem, inga testiklar i blygdläpparna, som genom sammanväxning bildade en vägg i vagina. Menstruation egde rum alltifrån 8 till 49 året. Hon hade alltid kvinlig sexuell känsla för män. Man stred om hennes kön ända tills hon afled vid 65 års ålder (1864), då hon hade ett ned till magen räckande skägg. Vid obduktionen fann man en normal lifmoder, normal vagina och normala äggstockar.

Maria Magdalena Lefort

65 är gammal.36

Män kunna ha starkt utvecklade t. o. m. mjölkafsöndrande bröst, alldeles sakna skäggväxt och ha fullkomligt kvinligt utseende och kvinlig röst och kvinnor kunna ha manligt utseende och stark skäggväxt och manlig röst. Ofta finner man de manliga hermafroditerna från barndomen ha lust att bära fruntimmersdräkt och syssla med kvinnoarbeten och tvärtom finner man kvinliga hermafroditer ofta ha håg för

manliga sysselsättningar.

Ofta ha manliga hermafroditer erotisk dragning blott till män — på grund af de kvinliga elementen i deras organisation, och kvinliga hermafroditer visa ofta, på grund af manliga element, erotisk dragning till kvinnorna.

Det finnes således sammanhang mellan hermafroditi och homosexualitet.

F. Neugebauer har meddelat följande fall af hermafroditi. En 21-årig förlofvad polsk bondflicka, Joscfine H. kom till Warschau med fadern och fästmannen för att be om operativ hjälp för att göra henne lämpad för äktenskap. Hon hade ett äkta kvinligt utseende, kvinlig röst och stora hängande bröst, förklarade, att hon könsligt kände som kvinna. De yttre könsdelarne visade en rudimentär på undre sidan klufven manslem och klufven pung (hypospadi) och i hvardera af dennas halfvor kändes en testikel. Någon slida fanns ej. På begäran borttog en läkare testiklarne, som innehöllo

Josephine H.

21 år gammal.37

spermatozoer: en man hade kastrerats! En annan läkare amputerade sedan manslemmen. Josephine blef senare nedstämd och melankolisk.

Prof. Winter, Königsberg, har (enl. »Deutsche Med. Woch-enschr.» 1913) omtalat en ung »flicka», som för att kunna gifta sig uppsökte honom, på det han skulle operera henne för detta ändamål. De yttre könsdelarne voro fullständigt kvinliga, men slida och lifmoder saknades alldeles. De sekundära könsegenskaperna voro alldeles

kvinliga och hennes erotik var kvinlig. I ljumskarne lågo emellertid testiklar, hvilket visade sig vid mikroskopisk undersökning af ett litet utskuret stycke. Winter upplyste »flickan» om hennes manliga kön, men hon ville alltjämt lefva som kvinna.

Följande fall af yttre kvinlig hermafroditi är under min observation sedan 4 år. Anna B. hade vid födelsen manslem, men pung saknades och det fans blygdläppar, hvarför hon ansågs som flicka och döptes som sådan. Då hon kommit i flickskola, underrättade modern föreståndarinnan, att hon ej var skapad som andra flickor, hvarför hon sändes till mig för att afgöra hennes kön. Hon var då (1915) 7 år gammal. Min undersökning gaf följande resultat: temligen stark hårväxt å pubis; fullt normal manslem, 3,5 cent. i längd; ollonets längd i,2 cent.; intet urinrör i manslemmen; 2 cent. nedom denne fans en liten trång trattformig fördjupning, hvari lillfingerspetsen ej kunde införas; från öfre delen häraf kunde en vanlig kateter införas i urinblåsan, hvarur urin tappades. Yttre blygdläpparne normala, stora; inga testiklar kändes däri. Utseendet, sätt att vara samt karaktären voro helt kvinliga; hon var stillsam, välartad och läraktig. På grund af de kvinliga egenskaperna ansåg jag henne vara af kvinligt kön, hvarför hon fortfarande borde behålla sitt kvinliga namn och gå i flickskola. Jag förklarade dock, då det var fråga om amputation af manslemmen, som ådrog henne en generande uppmärksamhet från kamraters sida, att därmed måste anstå, då man först vid pubertetsåldern kunde38

afgöra det värkliga könet, allteftersom menstruation eller sädesafsöndring då visade sig.

Vid il års ålder (1919) hade hon vuxit betydligt och gjorde intryck att vara en 13-åring; hon var kraftigt byggd med manlig typ, bredaxlad och smal öfver höfterna, alltunder dock bröst började utbildas. Manslemmens längd 5 cent, ollonets 2 cent., de stora blygdläpparne starkt utvecklade; inga testiklar kännas däri och kunna ej heller kännas i ljumsk-vecket. Nu förefans under manslemmen en öppning, stor nog för pekfingret, som kunde införas i hela dess längd i en normal vagina. Vid bimanuell undersökning kunde ingen lif-moder upptäckas. Utseendet och karaktären alltjämt kvinliga, uppförandet det bästa; arbetar i hemmet med kvinliga sysselsättningar, visar inga pojkaktigheter. Har ej visat några erotiska böjelser hvarken för gossar eller flickor, inga sexuella retelser ha iakttagits af modern. Hon är otvifvelaktigt kvinna, hvad väl sannolikt skall visa sig genom kommande menstruation.

Det finnes stor sannolikhet för, att Karl XII var ej blott impotent, utan hermafrodit, eller att en sexuell missbildning förefans hos honom, kryptorchidi och möjligen hypospadi. Hans klena skäggväxt och kvinliga ansiktshy tyda på vissa kvinliga element i hans organisation, liksom ock den abnorma blandningen af vissa själsegenskaper, de besynnerligheter och motsägelser, som funnos i hans karaktär, hans egensinne, nyckfullhet och brist på logik o. s. v.

Fältprosten Nordberg, som stod Carl XII mycket nära och var hans biktfader, har berättat, att han alltid »visat afgjord antipati mot kvinnosällskap och att man icke kunnat förmärka eller kände till några erotiska drag eller känslor hos honom, ehuru hvarken frestelser eller frestare fattades». Känd är ock hans ovilja att ingå äkenskap, fast förslag därom framställdes sex gånger. Man vet ock, att Carl XI den 21 juli 1682, eller 5 veckor efter sonens födelse (den 17 juni), fram-39

ställde förslag till riksdagen att tronföljden, som då endast gällde den manliga sidan, även skulle kunna övergå till kvinnolinjen. Tvifvel rörande den nyföddes kön förefans otvifvelaktigt, och tronföljden kunde därför befaras gå från den pfal-ziska ätten. Riksdagen antog ock enhälligt Carl XI:s förslag.

Ett rykte har af framlidne öfverläraren vid tekniska skolan artisten C. Althin i en beedigad skrifvelse afd. 12 sept. 1900 meddelats, att de sakkunnige, som 1859 undersökte Karl XII:s kvarlefvor, professorerna A. Retzius och C. Santesson samt lifmedikus V. Lundberg, skulle ha funnit, att har var hermafrodit. Althin meddelade nämligen, att, då han var elev af hofinten-denten prof. Persæus, denne omtalade för honom o. a. elever, att de sakkunnige lämnat denna uppgift. Han skref vidare:

»Anledningen att denna besiktning kom att företagas var, att professor Molin, som skulle utföra Carl XII:s staty, fick låna den ännu bevarade dräkten efter konungen för att sätta på sin modell. Men på så många sådana som i

Stockholm stodo till buds afpassade han densamma utan att finna någon, som hade dräktens märkvärdiga figur. Då bad han få se, om någon af de unga manliga eleverna vid Akademien för de fria konsterna skulle kunna lämpa sig för dräkten, men med samma resultat, ty ingen var så smal öfver axlarna, så hög öfver bröstet och framför allt ingen var så oerhört smal om lifvet. Misstanken, att Carl XII varit hermafrodit uppväcktes därigenom, hvarför ofvanstående undersökning företogs, hvars resultat på grund af den tidens karolinska tänkesätt hemlighölls.»

Förutom detta intyg har den uppgiften lämnats, att en kvinnlig elev fick dra på Carl XII:s uniform och stå modell för den nämnda statyn.

Då den sista undersökningen af Carl XII:s kvarlefvor skulle utföras 1917, gjorde jag ett meddelande om ryktet rörande hans hermafroditi för att om möjligt få en undersökning till stånd. Den nya besiktningens ändamål var emellertid officiellt begränsad till hufvudets skottskada, och ingen annan undersökning förekom. Man drog emellertid i tvifvelsmål, huruvida besiktningen I859 sträckt sig till underlifvet, då3°

kistsvepningen syntes vara orubbad. Althins meddelande torde väl ändock ej sakna någon grund.

En den ryktbaraste hermafrodit, som fått ett historiskt namn, adertonde århundradets gåta, var fransmannen Chevalier D'Eon, (f. 1728, d. 1810), son till en advokat. Han var juris doktor och parlamentsadvokat, blef hemlig diplomatisk agent i kvinnodräkt, dragonkapten, ambassadör och

hofdam. An satte han männens hjärtan i brand med sin fägring och sitt bedårande leende, än var han den tappre krigaren, än den sansade envoyen, än den intagande världsdamen; och han förändrade kön lika lätt som han bytte kläder och spelade hvarje roll fulländadt. Hans närmaste bekanta voro till det sista på det oklara med hans kön, och först efter hans död konstaterades vid obduktionen hans manliga kön. Under barnaåren fans emellertid ovisshet om hans kön, och sannolikt berodde det på frånvaro af testiklar i scrotum. Han döptes som gosse och betedde sig som sådan under 4 år, men därpå började man anse honom som flicka och han invigdes, iklädd den Heliga Jungfruns systerskaps dräkt, högtidligt som medlem däraf i Notre Dame. Under tre år var han tine fille de la Vierge och omhuldades af systrarna som en täck, intagande flicka. Vid 7 års ålder visade han sig mer som gosse, ikläddes gossdräkt och uppfostrades sedan som gosse. Efter upp-

Chevalier D'Eon

vid 25 ars ftlder, 1753.41

växtåren hade han alltid ett kvinligt utseende, var länge fullkomligt skägglös, hade yppiga bröst o. s. v. Under studietiden i Paris var han en glad kamrat i många dryckeslag, men man lade märke till, att det täcka könet ej tycktes utöfva någon dragningskraft på honom.

Han sändes af Ludvig XV i en hemlig mission till tsarinnan Elisabet och presenterade sig då i kvinnodräkt, kom i intimt förhållande till Elisabet och lyckades åvägabringa ett närmande mellan Ryssland och Frankrike (1756); han lyckades att hos tsarinnan få se Peter d. stores »testamente», hvaraf han tog en kopia, som han öfverlämnade till Ludvig XV. Sedan han återtagit mansdräkt, deltog han som dragonkapten med utmärkelse 1761 i sjuåriga kriget i Tyskland. Vid freden skickades han som ambassadsekreterare till London, och där väcktes starkt tvifvel om hans kön, vad höllos och processer följde därpå. Han kvarblef i London som Ludvig XV:s hemlige agent och sökte gifva honom upplysningar om möjligheten af en fransk landstigning i England. Han lefde där som man till 1777 och kom i särdeles intimt förhållande till flere hofdamer och t. o. m. till drottningen Sofie Charlotte; han nödgades därför lämna London (1777) och fick uttrycklig befallning af franska regeringen att för framtiden bära kvinnodräkt för att, säges det, rädda engelska drottningens heder. Han kallades

Chevalier DEon

vid 4ftrs ålder, 1770.42

nu Charlotte Louise Augusta D'Eon; fick hjälp af Marie Antoinette och presenterades vid hofvet. Tidtals var han en hedrad gäst i L'Abbaye Royale des Dames de Hautes Bruyères m. fi. stiftelser för förnäma damer.

År 1783 återvände han till England och blef under den stora revolutionen uppsatt på emigranternas lista. I England idkade han — alltjämt i kvinnodräkt — helst fäktkonsten, däri han ådagalade sådan skicklighet, att han inbjöds att deltaga i täflingar med de förnämsta fäktare inför prinsen af Wales på kungens teater, fäktande i harnesk och hjälm och föreställande än Minerva, än Jeanne d'Arc. Han lefde en tid på undervisning i fäktkonsten. De sista åren för-dystrades af fattigdom, och han måste skaffa sig sitt uppehälle med att laga linne, klädningar och hårklädslar m. m.*

* *

Det fins en mängd körtlar i organismen, som ha s. k. inre sekretion, vare sig de ha yttre sekretion eller ej. Hit höra såväl levern, njurarna, testiklarna och äggstockarne, som sköldkörteln, binjurarne och hjärnbihanget. Alla dessa öfva det största inflytande på hela organismen i anatomiskt, fysiologiskt, ja psykiskt afseende genom kemisk invärkan av vissa specifika ämnen, kallade hormoner, som de utsöndra och som upptages av blodet. Ett exempel på denna inre utsöndring hos könskörtlarne är, att om en tupp kastreras, får han hvarken kam eller sporrar; men inympas utskurna testiklar under huden på honom, så växa dessa manliga attribut. Att äggstockarna likaledes afgifva ett sekret inåt, ha ock experiment ådagalagt; de kvinliga formerna och egenskaperna förändras genom kastration, kvinnan förlorar all spänstighet och fägring och åldras tidigt.

Den franske fysiologen Claude Bernard uttalade för första gången (1855) den tanken, att ej blott körtlarne, som genom

* Intressanta meddelanden om honom finnas i »Memoires de Chevalier D'Eon», Bruxelles 1837, som gälla såsom äkta.43

sin yttre sektion aflägsna vissa ämnen från blodet, utan ock alla organer i kroppen kunna genom en inre sekretion, hvarigenom de lämna sina produkter till blodet, förändra satntnan-sättningen af väfnaderna. Claude Bernard är sålunda den egentlige grundläggaren af läran om den inre sekretionen, och han uttalade i sina föreläsningar 1869 den åsikten, att alla körtlar, antingen de ha utförselgång eller ej, afgifva till blodet nyttiga eller nödvändiga ämnen, och att, om dessa saknas, sjukliga processer uppstå. Han visade detta 20 år senare genom experiment, då han, redan 72 år gammal, genom insprutning af testikelsaft på sig själf, fann ett öfverraskande tilltagande af kroppskrafterna och själsfunktionerna.

Det är på de Leydigska cellerna i testiklarnes mellanväf-nad utanför de slingriga sädeskanalerna, hvilka innehålla spermatozoer och Sertolinska celler, som den innersekretori-ska funktionen af testiklarne beror; det är de, som utsöndra könshormoner och de afgifva ock näringssaft till de slingriga sädeskanalerna.

I äggstockarna fins en analog organisation, eller särskilda körtelceller i mellanväfnaden utanför äggfolliklarne, och dessa bilda, liksom ock gula fläcken, äggstocks hormonerna.

Dessa könskörtels-hormoner behärska mannens och kvinnans hela könslif och öfva det största inflytande på en mängd väfnader och funktioner.

Mellan hormonorganen och centralnervsystemet finnes växelverken, så att hormonerna påvärka själsfunktionerna och dessa 1 sin ordning medföra förändringar i utsöndringen af hormonerna, minskning eller förökning däraf. Detta förklarar tankarnes, fantasiens, känslornas och viljans inflytande på könsfunktionerna, liksom ock den hypnotiska suggestionens värk-samhet på densamma.

Könskörtlarne öfva genom sina hormoner sådant inflytande på vissa väfnader och former, att de framstå som sekundära könsmärken, olika hos de skilda könen, såsom skägget hos mannen, brösten hos kvinnan.

Könshormonerna erotisera centralnervsystemet och de ha ett44

kraftigt såväl funktionellt som formbildande inflytande på organismen.

Dessa hormoner öfverföras från bildningshärdarne till andra organer och värka där genom sin materiella beskaffenhet eller såsom energikälla för uppbyggande eller funktionering i andra aflägsna organer.

Hormonerna ha såväl en väfnadsbildande som en funktionell värksamhet, två sidor af samma process. Denna finnes redan i det embryonala lifvet, så att rubbningar eller anomalier i könskörtlarna medföra anomalier i de yttre könsdelarne och andra väfnader, som äro säte för de sekundära könsformerna och egenskaperna.

Härigenom förklaras uppkomsten och väsendet hos den s. k. psykiska hermafroditien. Finnas vid pubertetsperioden manliga celler i Öfvervägadne mängd i könskörtlarne, så hämma dessa värksamheten hos insprängda kvinliga könsceller och utbilda en manlig individ. Men om förr eller senare de manliga könscellerna ej utvecklas tillräckligt och inställer sig en inresekeretorisk värksamhet, som utvecklar de förefintliga kvinliga könscellerna kraftigare, framstå kvinliga former och egenskaper, och ibland kan inflytandet mest gälla det centrala nervsystemet, hvarvid homosexuella böjelser visa sig.

Mellan sexualhormonerna eger sålunda antagonism rum.*

* *

*

Den medfödda homosexualiteten har nyligen fått en märklig vetenskaplig belysning genom experiment på däggdjur, eller inplantning af äggstockar på hanar och testiklar på honor, utförda af prof. E. Steinach i Wien (i Vetenskapsakademiens Biologiska försöksanstalt 1910—16). Han fann, att könskaraktären hos djuren omstämdes genom utbyte af könskörtlarne, så att hanar fingo feminina och honor maskulina egenskaper och former, hvarvid det centrala nervsystemet

* Se närmare A. Biedl: >Tnnere Secretion». 3:dje uppl., 1916.45

också omstämdes. De feminerade hanarne fingo feminin könsdrift och de maskulerade honorna fingo maskulin könsdrift. En såväl kroppslig som psykisk hermafroditi uppstår härigenom, d. v. s. djuren bli tvåkönade. Häraf måste man draga den slutsatsen, att den mänskliga hermafroditien beror på tvåköniga könskörtlar. Då den medfödda homosexualiteten sålunda är en yttring af hermafroditi, där mannen har kvinliga egenskaper och där kvinnan har manliga, hvarigenom dess erotik inriktas på det egna könet, inses, att denna abnormitet är af organisk natur, e^ en etisk förvillelse eller last.

De af Steinach utförda experimenten ha blifvit grundläggande för hela den sexuella fysiologien och ha dessutom fått den största praktiska betydelse. Steinach vänder sig på grund af sina undersökningar mot den hittills brukliga indelningen af hermafroditien i den äkta och pseudohermafroditi; »det fins, säger han, för alla hermafrodit-företeelser blott en orsak och denna beror på uppkomsten af en hermafroditisk pubertetskörtel som följd af en ofullständig differentiering af körtelanlaget, under det att den normala enköniga utvecklingen beror på en fullständigt genomgripande differentiering däraf till en manlig eller en kvinlig pubertetskörtel.» *

De af prof. Steinach utförda experimenten på djur gåfvo d:r R. Lichtenstern (Wien) anledning att operativt, genom testikel-inplantning söka återställa potensen hos en man, som genom en sprängskada förlorat båda testiklarne, dels häfva homosexualitet hos en därmed från ungdomen behäftad man. Han lyckades fullkomligt i båda fallen — en lysande triumf för läkarekonsten. Den förstnämnde blef snart potent och gifte sig 15 månader efter operationen.

* Se E. Scdinach: »Umstimmung d. Geschlechtscharaktere bei Säuge-tieren durch Ausiausch. d. Pubertätsdiiisen», »Feminierung v.' Männchen u. Mnculierung v. Weibchen», i Zbl. f. Phys. 1911 o. 913; »Experiment, erzeugte Zwitterbild. beim Säugetieri. i »Anz. d. k. Akad. d. Wiss.», 1916; »Mitteilungen aus d. Biol. Versuchsanst. d. Ak. d. Wissensch.», Wien 1919 m. fl. skrifter.4 6

Den homosexuelle mannen hade kvinliga bröst, ytterst klen skäggväxt och kvinligt väsen, i sin erotik var hans roll alltid passiv, fullkomligt kvinlig och hade aldrig dragning åt kvinnor.

Med tiden utvecklades tuberkulos i testiklarne och impotens inträde; då testiklarne skulle borttagas, hade d:r Lichtenstern på sitt sjukhus en man, hvars ena testikel stadnat i ljumsken, hvarför den skulle borttagas, och han kom då på idéen att inplanta dess båda halfvor i sneda bukmuskeln å båda sidorna i ljumsktrakten. Operationen

lyckades fullkomligt, och 6 veckor därefter började mannen utöva samlag på grund af stark dragning till kvinnan och var nu fullständigt fri från sin homosexuella böjelse. De kvinliga egenskaperna trädde tillbaka, brösten försvunno och i stället utbildades manliga egenskaper, tilltog skäggväxten och ökades muskelstyrkan. Efter ett halft år förälskade han sig i en ung kvinna och gifte sig kort tid därpå; en månad senare meddelade han, att hans hustru var »mycket belåten med honom». Han tänkte nu blott med ekel på den tid, då den andra passionen fans hos honom.*

Lichtenstern har senare utfört flere sådana operationer med godt resultat; bl. a. patienter har en homosexuell yngling därigenom befriats från sin anomali.

Af största betydelse är, att resultatet är beståndande; ännu efter flere år, ända till 3 1/s år enligt Steinach, har det konstaterats.

Inplantningen af lämpliga testildar kan ej ersättes med •den s. k. organterapien, eller injektion eller intagning af körtelpreparat, hvarigenom endast en öfvergående värkan ernås, under det en inläkt, således med organismen införlifvad körtel ständigt tillförer densamma de nödiga hormonerna.

* Se >Miinchener Mediz. Wochenschrift» 1918, N:o 6.

JfiINNEHÅLL.